

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

IIk

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

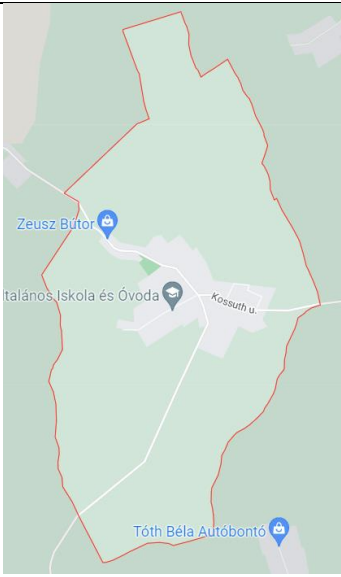
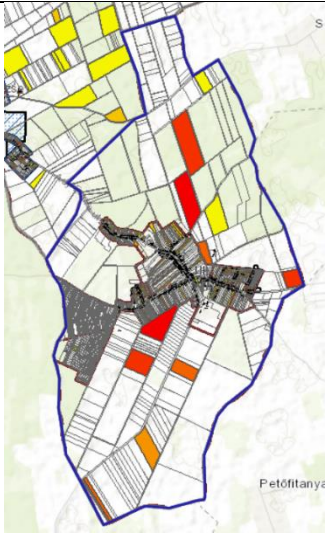
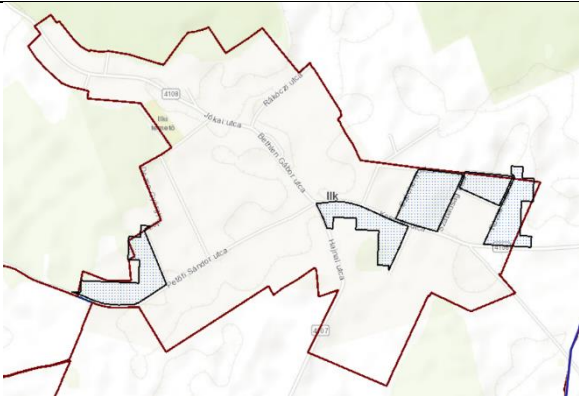
IIk

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye

Vásárosnamény járás

Szervezet neve:

Dátum:

	<p>Terület: Lakónépség: Jogállás: Járás: Megye:</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: IGEN/NEM</p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Ilk	
Megye	Szabolcs-Szatmár-Bereg	
Járás	Vásárosnamény	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2021)	1251	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	102%	
15 év alattiak aránya (2021)	20%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	84%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	18%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	121%	
Lakásszám (2011)	412	
Üres lakások száma (2011)	42	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	0	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	0	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	0	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	125	
Lakások száma (2019)	411	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	352	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	328	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	400	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	198	
WC nélküli lakások száma (2011)	81	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	12	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1,2	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	958198 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	113%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	4000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	17	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	8	

1. A település leírása

1.1 A település pozíciója

Ilk község nevének eredete bizonytalan eredetű, és később, a XIV. század első harmadában tűnik fel, előtte, feltehetően pusztaság volt. A középkorban és újkorban csak adománylevelekben találkozhatunk vele. 1851-ben 600 lakosa sem volt.

Ez a térség hosszú évtizedek óta hátrányos helyzetű, ez egyrészt természeti-környezeti okokra vezethető vissza, másrészt gazdaságpolitikai magyarázata is van. A térség ipar- és gazdaság-szerkezete kezdettől fogva mesterségesen alacsony szinten tartott. A Trianoni-békediktátum után az ország keleti felévé vált, Vásárosnaményhoz való közelsége miatt mindig is alvótelepülésként tekintettek rá. A rendszerváltás előtti években Ilk aktív keresőképes lakossága a közeli városban keresett magának megélhetési forrást.

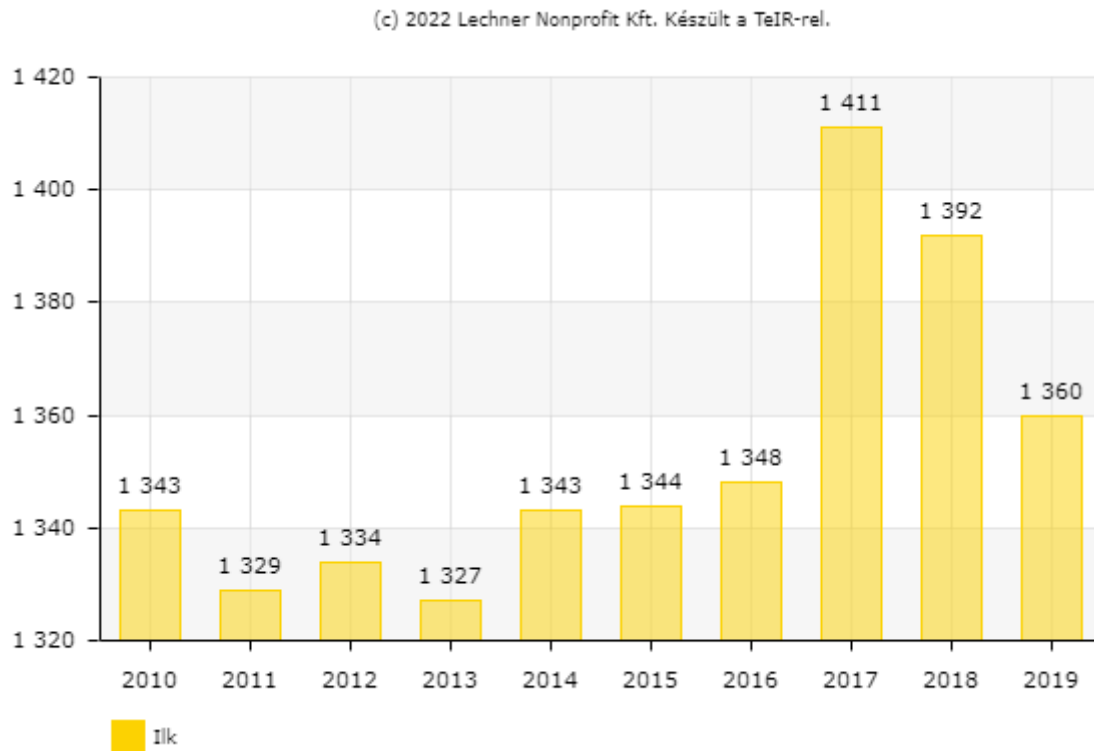
Vásárosnamény a környék központja, a környékbeli falvakra gyakorolt vonzáskörzete jelentős volt, hiszen több vállalat működött ott, és mivel ezek a vállalatok „bejárós”, alul iskolázott embereket foglalkoztattak, a népességnek nem támadt igénye a továbbtanulásra, hiszen biztos megélhetés biztosításaként, nem volt rákényszerítve.

A rendszerváltás után a község gazdasági élete súlyos válságba került, mivel a környéken található gyárak, üzemek, a TSZ csődbe mentek, s az ott dolgozókat elbocsátották. A munkanélküliség óriási magasságokba emelkedett, aminek hatásai és 21. század első évtizedeiben is megmaradtak. A munkanélküliség következtében nagy szociális feszültségek alakultak ki. Az óriási munkanélküliség magyarázható az alacsony iskolai végzettséggel, a pályakezdő fiatalok magas számával.

A 90-es évek közepén lassú stabilizálódás kezdődött. A Mezőgazdasági Termelőszövetkezet fafeldolgozó része újjá alakult, és több mezőgazdasági vállalkozás is létrejött, illetve Vásárosnamény is újra elkezdte felszívni a munkaerőpiacot.

A község Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északkeleti részén, a Északkelet-Nyírségben fekszik, a Kisvárdát és Vásárosnaményt összekötő 4108-as közút mentén. A járásszékhely, Vásárosnamény alig 10 km-re található. Nyíregyházától mintegy 50 km-ra, a megye második legnagyobb városától, Mátészalkától 25 km-re fekszik. Ilk helyzeti energiái jó, hiszen három város alkotta háromszög közepén fekszik, ami munkalehetőségeket és szolgáltatásokat biztosít.

Az elmúlt évszázadok viharos eseményei ellenére is megőrizte a település a lakosság számát, és egyediségét. A község népességszáma a 2010-es években megugrott, majd 2017-től csökkenni kezdett, és az egy évtizeddel ezelőtti mértékre állt be.

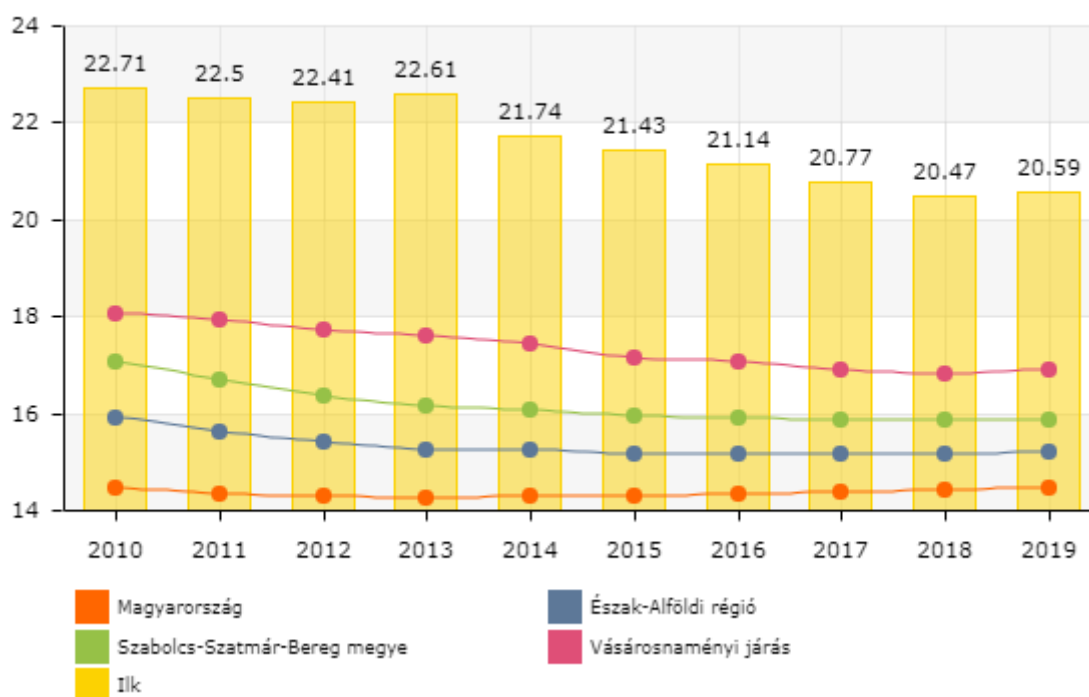

1. ábra: Állandó népesség (fő)

forrás: TEIR

Nagyon sok iskolázatlan fiatal marad a településen, itt alapítanak családot, és különféle szociális támogatásokból tartják fenn magukat és családjukat. A születési ráta az állandó népességhez hasonló görbét fut be, csak időben visszább helyezkedik el a hullám. A kiskorúak száma a 2010-es évek elején megnőtt, azonban a születések száma az évtized közepére megtorpant. A 2-18 éves korosztály korfájában nem lehet markáns dinamikákat felfedezni, de az mindenképpen kiemelendő, hogy a születések megcsappanása és a fiatalok számának csökkenő tendenciája miatt ugyan arányaiban még mindig több a kiskorú, azonban mértéke egyre kisebb.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

2. ábra: Állandó népességen belül a 0-14 évesek aránya (%)

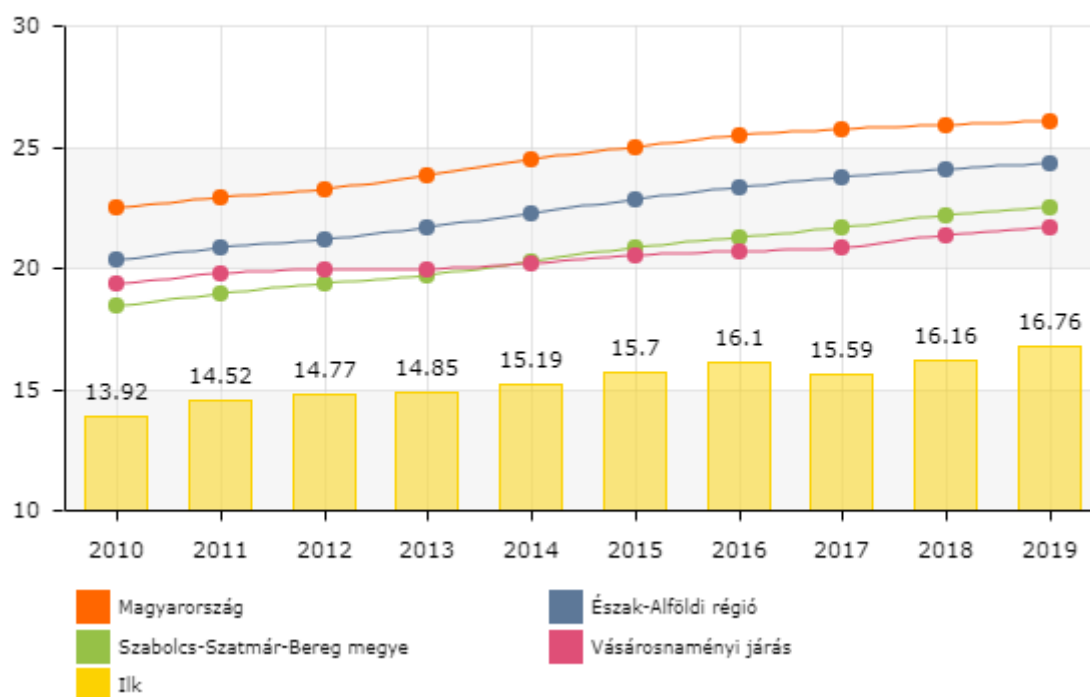
forrás: TEIR

Ezért az óvoda és az iskola is teljes kihasználtsággal működik. A települési önkormányzat által fenntartott és működtetett Aprók Háza Óvoda szintén modern, néhány évvel ezelőtt felújított intézmény, amely folyamán egy szárnyal bővült és teljesen megújult, így a gyermekek kulturált szép környezetben kényelmesen járhatnak óvodába (évente átlagosan 60 fő). Ilk modern, a 21. századi követelményeket is kielégítő általános iskolája is megújult és bővítésre került (az iskolások száma 150 fő).

A településen Biztos Kezdet Gyerekház és Tanoda is van, amely teljes kapacitáskihasználással működik.

Mindezek mellett a településen az elöregedés is jellemző, szinte fordítottan arányosan követi a fiatalok arányát. Napjainkra így gyakorlatilag a település népessége csökkenő tendenciát mutat. Az öregedési index még mindig 100 alatti, azonban, ha ez a tendencia marad, a fiatalok aránya és az idősek aránya kiegyenlíti egymást, és így Ilk fiatalodó településből kiegyensúlyozott korfájú településsé változik.

(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

3. ábra: Állandó népességben belül a 60-x évesek aránya (%)

forrás: TEIR

A településen a közbiztonság jónak mondható, köszönhetően a 2014 évben telepített térfigyelő kameráknak és a településen működő civil szervezetnek a Polgárőr Egyesületnek, amely a Nyírmadai Rendőrőrssel együttműködve látja el a település védelmét. Az önkormányzat 2012. évben kötött megállapodást a Polgárőr egyesülettel a szervezet támogatására.

Tekintettel arra, hogy a település lélekszáma nem haladja meg 2000,- főt, a település a 2013-ban végrehajtott közigazgatási reformot követően közös polgármesteri hivatalt hozott létre Kisvarsány, Pusztadobos és Gemzse településekkel közösen.

A község háziorvosi rendelőjének és védőnői szolgálatának ugyanaz az épület ad otthont, amely felújítása 2014 év végéig befejeződött. A felújítás folyamán az épület új nyílászárókat, külső szigetelést kap. Fedett babakocsi tároló épül és az épület akadálymentesítése is megtörténik.

A községben nemzetiségi önkormányzat működött, azonban a 2019. október 13-ai választáson nem volt jelölt, így a nemzetiségi önkormányzat megszűnt.

A település legfőbb problémái tipikusnak mondhatóak járásban: a kevés munkahely miatt nagy a munkanélküliség, jellemző a szegénység, a hátrányos helyzetű gyermekek nagy száma. Az

önkormányzat gazdálkodását jelentően megterhelik a szociális kiadások, ezért és a saját bevételek hiánya miatt a gazdálkodás stabilitásának megteremtése minden évben nagy erőfeszítések és lemondások árán sikerül. A legnagyobb munkáltató az önkormányzat, azonban az általa fenntartott álláshelyek jelentős része időleges, közfoglalkoztatott programban létrejött, alacsony jövedelmet biztosító álláshely.

Az Önkormányzat fontosnak tartja, hogy lakossága minél magasabb színvonalon élhessen, valamint törekszik arra, hogy intézményei önfenntartók legyenek. A mezőgazdasági startmunka mintaprogram keretében szántóföldi és fóliasátras termesztéssel mezőgazdasági tevékenységet végeznek.

Az élhetőbb környezet kialakítása érdekében a belvív mintaprogram keretében a belterületi csapadékvíz elvezetése és járdák kialakítása kiemelt figyelmet fordítva a mélyszegénységben élők lakóterületeire. Az egyéb értékteremtő startmunka mintaprogram keretében köztéri padok, iskolai játszótér készült.

2013-ban megnyílt a település közösségi játszótere és ifjúsági parkja, hogy a gyermekeknek az óvodán és iskolán kívül is kulturált szórakozási lehetőséget nyújtson.

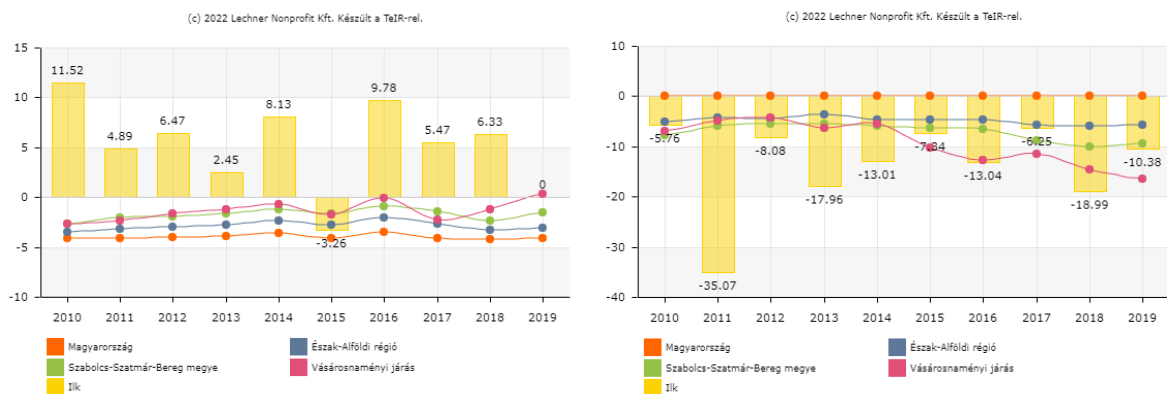
A település lakosságának másik, közmunkán (104 fő) kívüli megélhetési forrása a mezőgazdaság. A településen tevékenykedő mezőgazdasági vállalkozók dohány, alma és szántóföldi növénytermesztéssel foglalkoznak. A lakosság nagy része dolgozik idényszerűen ezen ágazatban, de a téli időszakban csupán a szociális segély és a közmunka marad. A lakosság női tagjai számára munkalehetőséget a Vásárosnaményban található varroda, és a református egyház által fenntartott idősek nappali ellátását biztosító intézmény. A férfiak egy része Budapestre jár építőipari segédmunkásként. Többnyire napi bejelentéssel dolgoznak. A másik nagy munkaerő felszívó cég a kisvárdai Master Good élelmiszeripari komplexum.

Az Önkormányzat hosszú távú célkitűzései között szerepel a mezőgazdasági vállalkozókkal valamint a kis földterülettel rendelkező mezőgazdasági őstermelőkkel összefogva egy, a település lakosságának nagy részét foglalkoztatni tudó szociális szövetkezet létrehozása.

Ilk település lakosságának kor szerinti megoszlása a munkaerőpiac szempontjából igen kedvezőtlen, mert az időskorúak és a gyermekek aránya a lakosságon belül magasnak mondható. A munkaképes korú lakosság a teljes lakossághoz viszonyított aránya nem éri el a 60 %-ot. A férfiak és nők tekintetében ez az arány közel azonos.

A munkahelyek hiánya miatt a munkaképes korú lakosság azon része, amely képzettséggel rendelkezik, elhagyja lakóhelyét, és más településen keres megélhetést. A magasabb szaporodási egyenleget ellensúlyozza az elvándorlás, ezzel okozva a népességszám csökkenését.

4. ábra: Természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg (ezrelék)

forrás: TEIR

Sok családnál egyetlen jövedelemforrás a gyermekek után járó családtámogatási ellátások, ezért a gyermekvállalási kedv évről évre nőtt, habár a szociálpolitikai ellátás szigorításával egyidejűleg a növekedés kissé visszaesett.

Ilk lakosságának mintegy 40%-a romungró cigány nemzetiségű, aki a településen szerteszét, vegyesen élnek a többségi társadalommal, azonban a vegyes házasság nem jellemző.

Ilk község térségi pozíciója tekintetében jobb pozícióban van. A munkaerőpiac viszonylag könnyen elérhető, vannak a közelben megfelelő munkahelyek, illetve jó közlekedési kapcsolatokkal rendelkezik, és a szolgáltatások is elérhetőek.

A falu vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében jobb státuszú, vegyes összetételű település. A hátrányos helyzetű, roma népesség aránya ugyan magas, a nem roma lakosság közül a fiatalok egy része elköltözik a településről. A település lakossága jellemzően kis mértékben csökken, stagnál.

1.2. A település szerkezete

Ilk egy tipikus, keresztutcás, szalagtelkes falu. a 4108-as számú Vásárosnamény-Kisvárdai útba kapcsolódik be a nyírmadai út, azonban a klasszikus keresztutca a két közút forgalmi nagysága és fontossága miatt nem alakult ki, csupán a település szerkezetére hatott ki.

A KSH adatbázis szerint a teljes település szegregátumnak mondható, a Lechner Központ adatbázisa szerint valódi szegregátuma nincs, de négy szegregációval veszélyeztetett területe van, amelyből három a Vásárosnamény felé eső falurészen, a főút mellett találhatóak, a település keleti felén, míg egy a település nyugati végén van. Maga a településkép nem a szegregátumokra jellemző, a vegyes lakosság miatt minősülhet annak.

5. ábra: Ilk településszerkezete

forrás: Lechner Központ

A Széchenyi utca, Esze Tamás utca és a Dózsa György utca olyan, amelyben főleg mélyszegénységben élő családok élnek. Ezen házakra jellemző, hogy félkomfortosak vagy komfort nélküliek. Az utcákban minden közmű megtalálható, azonban a családok jövedelmi helyzete miatt nem kerültek bekötésre, vagy már a szolgáltató kikötötte. Ezen családok fokozott

figyelemben részesülnek, nagy segítséget jelent számukra az évente kiosztásra kerülő szociális tűzifa, illetve EU élelmiszer segély.

1.3. Lakhatással kapcsolatos fejlesztések

A településen nem voltak lakhatással kapcsolatos fejlesztések.

1.4. Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban

Az önkormányzat a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2. A lakosság helyzete

A község mélyszegénységben élő lakosai által lakott utcákra jellemző, hogy főleg olyan családok, ahol 3 vagy több gyermek van és többnyire egyik szülő sem dolgozik. Ezen családok főleg szociális segélyekből és családtámogatási ellátásokból tartják el magukat, és a gyermekek mindegyike rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül és halmozottan hátrányos helyzetű.

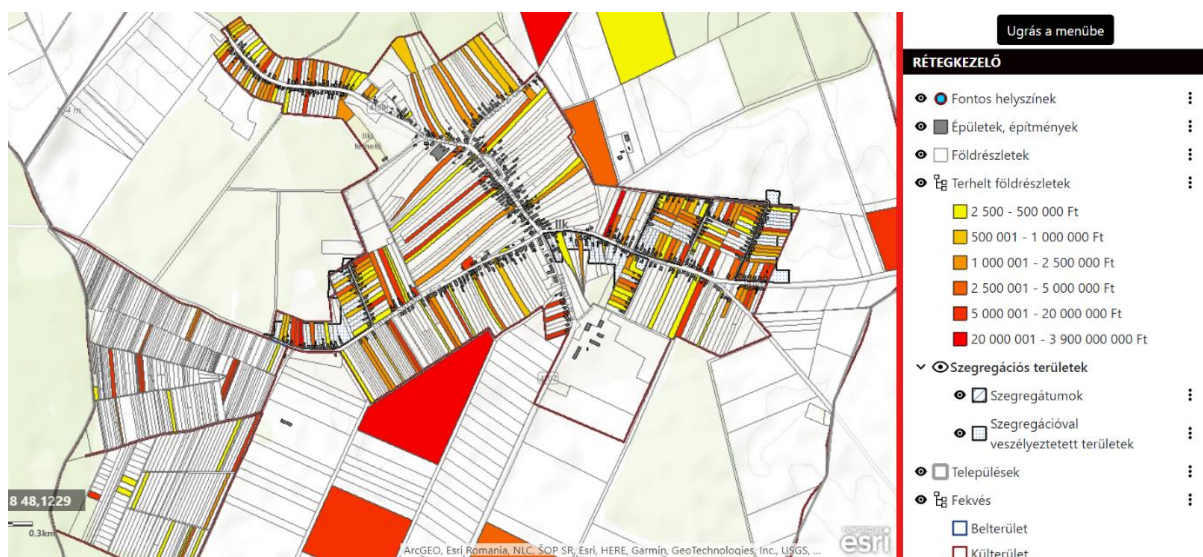
A szegregátumnak minősíthető utcák Ilk községben a Dózsa György utca, Esze Tamás utca, Széchenyi utca. Ezen utcákon 43 család él szegényes körülmények között, ebből 6 család 4 vagy több gyermeket nevel. Az itt élő halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma 62. Valamint jellemző, hogy egy teleken, vagy egy házban 2-3 család lakik.

Szülők mindegyikére jellemző, hogy vagy GYES-ben vagy aktívkorúak ellátásában részesülnek. Közfoglalkoztatás keretében átlagosan 6 hónapot dolgoznak az önkormányzatnál. Az utcában lévő lakások közműellátottságára jellemző, hogy vagy víz vagy áramszolgáltatás

kikötésre került, illetve előrefizető villanymérő óra került felszerelésre nagyfokú tartozás felhalmozása miatt. A víz használatot ezen családok a közkútról oldják meg.

Az elmúlt években történt jogszabályváltozások családtámogatási ellátásokban a CSOK megjelenése, a településen az idősebb lakosság körében történ elhalálozásoknak és a fiatal lakosság nagyfokú elvándorlásnak köszönhetően üressé vált lakások nagy száma miatt az elmaradottabb utcákból a hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő lakosok nagy számban költöztek be a település más szegregátumnak nem minősíthető utcáira, ezért mára a település egészén található mélyszegénységben élő családok. Ezen családokban a kiskorú gyermekek száma is nőtt, körükben a munkanélküliség továbbra is nagy problémát jelent.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településen beazonosított problémák között jelentkezik a rossz pénzgazdálkodás, helytelen életmód elégtelen higiéniai feltételek, felhalmozott adósságok.

6. ábra: Eladósodottság

forrás: Lechner Központ

Az alacsony iskolai végzettség is komoly problémát jelent. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korúak 30%-a nem rendelkezik, csak legfeljebb általános iskolai végzettséggel. A munkanélküliségi ráta éppen ezért magas, a nyilvántartott álláskeresőket relatív mutatója 20% feletti, a tartós munkanélküliek ennek több, mint a fele.

A mélyszegénység fő foglalkoztatója az önkormányzat, amely hozzávetőlegesen évről évre 100 főt foglalkoztat, illetve a mezőgazdasági idénymunka. A nők esetében érdemes megemlíteni felszívóerőként a közeli városok könnyűiparát is (pl. a vásárosnaményi varroda). Mindezekről függetlenül, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 50% felett van.

Családtípus	Családok száma a településen
<p><u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.</p>	2
<p><u>Minimális öfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszhető a család munkaerőpiaci részvétele.</p>	50
<p><u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.</p>	300

3. A lakásállomány helyzete

A településen új lakás építése ez elmúlt években nem történt, jelenleg 412 darab lakás található, ezek 10%-a üres, amely az elvándorlás mértéke és a kihalásnak köszönhető. A kis településekhez hasonlóan a munkanélküliség, a szociálpolitikai ellátások szigorítása, a hitelfelvételek szigorítása mind az új ingatlanok építése ellen hatnak. A fiatalok hitel felvétele nélkül nem tudnak házat építeni, sem vásárolni, ezért a legtöbb családban több generáció együttéléséről beszélhetünk.

Ilk településen kiépített víz és csatornahálózat van, amelyre a lakások több mint 80%-a rácsatlakozott. A településen nem található szilárd útburkolattal nem rendelkező utca, és a járda is szinte minden utcában kiépült.

A szegregációval veszélyeztetett utcákra jellemző, hogy a lakóházak minősége és a benne élők státusza és jövedelmi helyzete vegyes képet mutat.

A Dózsa György utcában jóformán az utca bal oldalában élnek mélyszegények, jobbra az utca végén, míg a velük szemben jobb módú, alsó középosztálybeli rétegek laknak.

1. kép: Ellentét a Dózsa Gy. utcában

forrás: Google Maps

2. kép: A Dózsa György utca bal oldala

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma
életveszélyes házak	1
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	10
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetőek (kb. 10 év),	50
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	300

4. A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái

Ilk alapvetően egy jobb helyi és helyzeti energiákkal rendelkező település. Az elhelyezkedése és munkaerőpiaci szempontból kedvező. A település vegyes összetételű, a cigányság megközelíti a lakosság felét. Az utcák vegyesen lakottak, az egész település szegregátumnak minősül. A település közművesített, a rácsatlakozások elérhetőek.

A településre nem jellemző a kiemelkedő szociális probléma, azonban mintegy két háztartás küzd problémákkal. A településre nem jellemző a nagy fokú eladósodottság, és a lakosok szociális helyzete is kielégítő.

Az ingatlanok 10%-a üres, ezek egy része jó állapotban van.

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	1	0	0	1	1
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	1	10	0	10	10
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)	0	40	10	50	50
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni	0	0	300	300	300
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen	2	50	300		
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	2	50	300		

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és priorizálási szintek

Az adósságkezelés elindítása és folyamatos kiterjesztése a településen az egyik legfontosabb alapját képezi a magasabb szintű lakhatást nyújtó programoknak, mivel addig, míg az adósságok fennállnak, a családok nem tudják kellőképpen növelni a rendszeres jövedelmüket és így nem tudják vállalni a magasabb lakhatási költségek rendszeres fizetését. A hivatalosan fennálló adósságok jelentősen gátolják a bejelentett munkavállalást, hiszen a legális jövedelem megjelenésével rögtön megindul a tartozások levonása a fizetésből. Az uzsorával való eladósodás a családoktól havi szinten von el jelentős anyagi forrásokat, ami ellehetetleníti, hogy kitörjenek a nyomorból. Éppen ezért mind a hivatalos, mind az informális adósságokat kezelnie kell a programoknak. A közművek visszakapcsolásának is alapját képezi az adott típusú lakhatási költségekkel fennálló tartozás törlesztése (bár, ha van a családban más felnőtt, akkor vannak esetek, amikor az új bekötés „az ő nevére” is intézhető). Az adósságkezelést a kevésbé eladósodott családok körében kell megkezdeni, akiknek a lakhatási körülményei így gyorsabban javíthatók, majd fokozatosan ki kell terjeszteni a mélyebben eladósodott családok felé. Itt szükséges meghatározni, hogy körülbelül hány olyan háztartás van, akiknek az adóssága belátható időn belül kezelhető, és így könnyebben bevonhatók már a kezdetektől, illetve hány olyan, akiknek csak hosszabb távon rendezhető az adóssága.

A háztartásgazdálkodást, pénzbeosztás tudatosságát javító programok elősegítik, megalapozzák a magasabb szintű lakhatási költségek rendszeres fizetését.

Magántulajdonú lakások felújításának segítésére kialakított program, ami többféle elemből tevődhet össze. A nagyobb léptékű programok kialakítására is szükség lehet, ami akkor hatékony, ha a családok együttműködésén és a saját erőforrásaik bevonásán nyugszik: a család saját munkájával és megtakarításaival járul hozzá a felújítás megvalósításához, míg a program építőanyagot és a szakembereket adja. A beavatkozás hatékonyságát növelheti, ha egy közösségi szintű, kalákaszerű program kerül kialakításra, melyben a résztvevők közösen dolgoznak az éppen felújítandó házon. A beavatkozási tervben meg kell jelölni, hogy potenciálisan hány olyan együttműködő (illetve együttműködővé tehető) család van, akinek a házat érdemes lehet ilyen formában felújítani.

Bérlakásfejlesztés jobb minőségű lakhatási lehetőségek létrehozása érdekében az RRF program keretében. A beavatkozás történhet meglévő lakóingatlan megvásárlásával és felújításával illetve új lakás építésével. A program feltételrendszerének értelmében az új lakások építése a

településen nem okozhatja a szegregáció növekedését, és javasolt törekedni arra is, hogy a felújítandó lakások minél nagyobb részben az integrált településrészekben valósuljanak meg, ahol ez reális. A célcsoporthoz olyan mobilizálható családok tartoznak, akik már rendelkeznek valamilyen szintű önfenntartó képességgel és képessé tehetők a jövedelmük növelésére már rövidebb távon is.

4.3. Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve

A településen két olyan család került meghatározásra, amely nagy szegénységben, nyomorban él, ebből egy az, amely életveszélyesnek minősülő ingatlanban él.

Mivel a településen a lakóingatlanok mintegy 10%-a üres, illetve az egész faluban vegyesen élnek a népcsoportok, a családok településen belüli átköltözése nem jelenthet szociális problémát.

A település infratukturálisan jól kiépített.

A bérlakásfejlesztéssel járó egyéb költségek felmerülése, illetve a családok jövedelmi helyzetének átvilágítása, a bérlakásfejlesztéshez kapcsolat programokba való bevonás indokolt.

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)	0			0
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	1	0	0	1

Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	0	0	0	0
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást	1	0	0	1
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást	0	0	0	0
Összesen	2	0	0	2